

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2024. június 27.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás – 2. és 4. szakasz – A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve – A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód – Tiszteletbeli bírák és ügyészek, valamint rendes bírák és ügyészek – 5. szakasz – A határozott időre szóló szerződések visszaélészerű alkalmazását szankcionáló intézkedések – 2003/88/EK irányelv – 7. cikk – Fizetett éves szabadság”

A C-41/23. sz. Peigliⁱ ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) a Bírósághoz 2023. január 26-án érkezett, ugyanazon a napon hozott határozatával terjesztett elő az

AV,

BT,

CV,

DW

és

a **Ministero della Giustizia**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, A. Arabadjiev, az első tanács elnöke, a hatodik tanács bírájaként eljárva (előadó), és I. Ziemele bíró,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: olasz.

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- AV, BT, CV és DW képviseletében G. Graziani és C. Ingrassia avvocati,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: E. De Bonis és F. Scalfani avvocati dello Stato,
- az Európai Bizottság képviseletében D. Recchia és F. van Schaik, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 299., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 381. o.; helyesbítés: HL 2020. L 92., 22. o.) 7. cikkének, valamint az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv (HL 1999. L 175., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 368. o.) mellékletében szereplő, 1999. március 18-án megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás (a továbbiakban: keretmegállapodás) 4. és 5. szakaszának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az AV, BT, CV és DW, tiszteletbeli bírák és ügyészek, valamint a Ministero della Giustizia (igazságügyi minisztérium, Olaszország) közötti, e bírácoknak és ügyészeknek a rendes bírácokra és ügyészekre vonatkozó gazdasági és jogi bánásmóddal azonos bánásmódra irányuló kérelme tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A keretmegállapodás

- 3 A keretmegállapodás „Hatály” című 2. szakaszának 1. pontja a következőket írja elő:

„Ez a megállapodás olyan határozott időre alkalmazott munkavállalókra vonatkozik, akik a törvény, kollektív szerződés vagy a tagállamokban kialakult gyakorlat szerint munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek.”

- 4 A keretmegállapodásnak „A megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] tilalmának elve” című 4. szakasza a következőket mondja ki:

„1. A foglalkoztatási feltételek szempontjából a határozott időre foglalkoztatott munkavállalók nem részesülhetnek kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a velük összehasonlítható, állandó [helyesen: határozatlan időre alkalmazott] munkavállalók, csupán azért, mert határozott idejű munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek, kivéve, ha az eltérő bánásmód objektív alapon [helyesen: objektív okokkal] igazolható.

2. Adott esetben az időarányosság elvét (*pro rata temporis*) kell alkalmazni.

[...]”

- 5 A keretmegállapodásnak „A visszaélés megakadályozására irányuló intézkedések” című 5. szakasza értelmében:

„1. Az egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések vagy munkaviszonyok alkalmazásából származó visszaélés megakadályozása érdekében a tagállamok a szociális partnerekkel a nemzeti jognak, kollektív szerződéseknek vagy gyakorlatnak megfelelően folytatott konzultációt követően és/vagy a szociális partnerek, a visszaélés megakadályozására irányuló megfelelő jogi intézkedések hiányában, meghatározott ágazatok és/vagy munkavállalói kategóriák igényeinek figyelembevételével, a következő intézkedések közül vezetnek be egyet vagy többet:

- a) az ilyen szerződések vagy munkaviszonyok megújítását alátámasztó objektív okok;
- b) az egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések vagy munkaviszonyok maximális teljes időtartama;
- c) az ilyen szerződések vagy jogviszonyok [helyesen: munkaviszonyok] megújításának száma.

(2) A szociális partnerekkel folytatott konzultációt követően a tagállamok és/vagy a szociális partnerek, ha szükséges, meghatározzák, hogy a határozott időre létrejött munkaszerződéseket vagy munkaviszonyokat milyen feltételek mellett tekintik:

- a) »egymást követőnek«;
- b) a szerződéseket vagy jogviszonyokat határozatlan időre szólónak.”

A 2003/88 irányelv

- 6 Ezen irányelv „Éves szabadság” című 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót legalább négy hét [helyesen: négy hét fizetett] éves szabadság illessen meg a nemzeti jogszabályok és/vagy gyakorlat által megállapított ilyen szabadságra való jogosultság és a szabadság biztosítása [helyesen: és ennek megadása] feltételeinek megfelelően.

(2) Az éves szabadság [helyesen: A fizetett éves szabadság] minimális időtartama nem helyettesíthető annak fejében nyújtott juttatással [helyesen: pénzbeli megváltással], a munkaviszony megszűnésének esetét kivéve.”

Az olasz jog

- 7 Az alkotmány 106. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A bírák kinevezése versenyvizsgálathoz kötött.

Az igazságszolgáltatási rendszerről szóló törvény az egyesbírók által ellátott összes feladatra tiszteletbeli bírák – akár választás útján – történő kinevezését is lehetővé teszi.

[...]”

- 8 Az 1941. január 30-i regio decreto n. 12 – Ordinamento giudiziario (a bíróságok szervezetéről szóló 12. sz. királyi rendelet, a GURI 1941. február 4-i 28. száma) alapügy tényállására alkalmazandó változata (a továbbiakban: 12. sz. királyi rendelet) 4. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„1. Az igazságszolgáltatási kar bírósági és ügyészségi fogalmazókból [gyakornokok], az elsőfokú és másodfokú bíróságok bíráiból, valamint az ügyészség ügyészeiből áll.

2. Tiszteletbeli bíróként és ügyészként az igazságszolgáltatási karhoz tartoznak: a békéltető bírák, a békéltető-helyettesek, az elsőfokú bíróságok tiszteletbeli bírái, az ügyészhelyettesek, a rendes bíróság és a fiataalkorúak fellebbviteli bíróságának szakértői, továbbá a Cour de cassation (semmitőszék, Olaszország) ülnökei és a munkaügyi igazságügyi szakértők az igazságszolgáltatási feladataik ellátása során.”

- 9 E rendelet 42 bis cikke előírta, hogy „[a] tiszteletbeli bírák a rendes bírósághoz rendelhetők”.

- 10 Az említett rendelet 42 ter cikke értelmében:

„A bíróság tiszteletbeli bíráit a legfelsőbb igazságszolgáltatási tanács határozatával összhangban az igazságügyi miniszter rendelettel nevezi ki az 1991. november 21-i [legge n. 374 – Istituzione del giudice di pace (a békebíróság intézményéről szóló 374. sz. törvény; a GURI 1991. november 27-i 278. száma)] 4. cikkének (1) bekezdése szerinti összetételben illetékes igazságügyi tanács javaslatára.”

- 11 A 12. sz. királyi rendelet 42 quinquies cikke előírta, hogy „a bíróság tiszteletbeli bírójává történő kinevezés három évre szól”, és hogy „[a] kinevezett személy megbízatásának lejártakor csak egyszer erősíthető meg tisztségében”. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy számos, 2005-től elfogadott rendelkezés eltérést vezetett be attól a lehetőségtől, hogy csak egyszer erősítsék meg a tiszteletbeli bírákat.

- 12 E rendelet 42 sexies cikke a következőképpen rendelkezett:

„A bíróság tiszteletbeli bírójának megbízatása megszűnik:

a) a 72. életév betöltésekor;

b) annak a határidőnek a lejártakor, amelyre kinevezték vagy megerősítették;

[...]

- 13 E rendelet 42 septies cikke a következőket írta elő:

„A bíróság tiszteletbeli bírása *mutatis mutandis* köteles tiszteletben tartani a rendes bírák tekintetében előírt kötelezettségeket. A tiszteletbeli bíróság kizárólag a törvény által kifejezetten biztosított juttatásokra és egyéb jogokra tarthat igényt, különösen a tiszteletbeli szolgálati jogviszony tekintetében.”

- 14 Ugyanezen rendelet 43 bis cikke a következőket mondta ki:

„A rendes és tiszteletbeli bírák a rendes bíróságokon a bíróság elnöke, illetve – ha a bíróság tanácsokból áll – a tanácselnök vagy a tanácselnökként eljáró más bíróság vagy ügyész által rájuk bízott bírói munkát végzik.

A bíróság tiszteletbeli bírái csak a rendes bírák akadályoztatása vagy távolléte esetén tarthatnak tárgyalást.

Az első albekezdésben említett kiosztási szabályok során azt a kritériumot kell alkalmazni, amely szerint a tiszteletbeli bírák nem bízhatók meg a következőkkel:

- a) polgári ügyekben a biztosítási intézkedés iránti és birtokvédelmi eljárások lefolytatása, kivéve az érdemi eljárás vagy a vagyoni védelmi követelések előterjesztésére irányuló eljárásokban érvényesített követelések;
 - b) büntetőügyekben a büntető nyomozással megbízott bíróság és az előkészítő tárgyaláson eljáró bíróság feladatai, valamint a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 550. cikkében előírtaktól eltérő eljárások lefolytatása.”
- 15 A 12. sz. királyi rendelet 71. cikke a következőképpen rendelkezett:

„A tiszteletbeli bírák és ügyészek a 72. cikkben említett feladatok ellátása és a törvény által rájuk ruházott egyéb feladatok ellátása céljából ügyészhelyettesként a rendes bíróságok mellett működő ügyészségekhez rendelhetők ki.

A tiszteletbeli ügyészhelyetteseket a bíróságok tiszteletbeli bíráira vonatkozó szabályokkal azonos szabályok szerint nevezik ki. A 42 ter, 42 quater, 42 quinquies és 42 sexies cikkei rendelkezései alkalmazandók rájuk.”

- 16 E rendelet 72. cikke a következőket írta elő:

„Azon eljárásokban, amelyekben a bíróság egyesbíróként jár el, az ügyészség feladatait az ügyésznek a rendes bíróságra történő névleges átruházásával gyakorolhatják:

- a) a tárgyaláson az ügyészségi fogalmazók, az illetékes szervezeti egységhez beosztott tiszteletbeli ügyészhelyettesek, a legfeljebb két éve nyugállományban lévő és a megelőző öt évben büntető rendőrtiszt feladatokat teljesítő személyzet, vagy a [decreto legislativo n. 398 – Modifica alla disciplina del concorso per uditore giudiziario e norme sulle scuole di specializzazione per le professioni legali, a norma dell’articolo 17, commi 113 e 114, della legge 15 maggio 1997, n° 127 (az 1997. május 15-i 127. sz. törvény 17. cikke (113) és (114) bekezdésének megfelelően

a fogalmazói versenyvizsgákra és a jogi szakiskolákra vonatkozó szabályok módosításáról szóló 398. sz. törvényerejű rendelet; a GURI 1997. november 18-i 269. száma)] 16. cikkében említett jogi szakmák esetében a kétéves szakiskola második évfolyamán végzett jogászok;

- b) a letartóztatás vagy őrizetbe vétel érvényesítésére irányuló tárgyaláson a legalább hat hónapos szakmai gyakorlatot teljesített ügyészségi fogalmazók, és kizárólag a gyorsított eljárásban történő letartóztatás érvényesítésének céljából a legalább hat hónapja az illetékes szervezeti egységhez rendelt tiszteletbeli ügyész helyettesek;
- c) a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 459. cikkének (1) bekezdése és 565. cikke alapján hozott, büntetőjogi felelősséget megállapító végzés kibocsátása iránti kérelem esetén az illetékes szervezeti egységhez rendelt tiszteletbeli ügyész helyettes;
- d) a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 127. cikke szerinti tanácsai összetételű eljárásokban, a b) pont rendelkezéseire is figyelemmel, az ugyanezen törvénykönyv 655. cikkének (2) bekezdése szerinti beavatkozás céljából indított végrehajtási eljárásokban, valamint az 1980. július 8-i [legge n. 319 – Compensi spettanti ai periti, ai consulenti tecnici, interpreti e traduttori per le operazioni eseguite a richiesta dell'autorità giudiziaria (a szakértőknek, műszaki tanácsadóknak, tolmácsoknak és fordítóknak az igazságügyi hatóság kérésére végzett tevékenységeikért járó díjazásáról szóló 319. sz. törvény; a GURI 1980. július 15-i 192. száma)] 11. cikke alapján a szakértői, műszaki tanácsadói, tolmács- és fordítói díjak kifizetéséről szóló végzésekkel szembeni felszólalási eljárásokban az illetékes szervezeti egységhez rendelt tiszteletbeli ügyész helyettesek;
- e) polgári eljárásokban a bírósági vagy ügyészségi fogalmazók, az illetékes szervezeti egységhez rendelt tiszteletbeli ügyész helyettes vagy az a) pontban említett jogi képesítéssel rendelkező személyek.

Büntetőügyekben azt a kritériumot is alkalmazni kell, hogy a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 550. cikke rendelkezéseinek megfelelően az ügyészség feladatai nem ruházhatók át a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 550. cikke rendelkezéseinek megfelelően olyan bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásokra vonatkozóan, amelyek tekintetében a büntetőeljárást közvetlen idézés útján indították.”

- 17 A 2017. július 13-i decreto legislativo n. 116 – Riforma organica della magistratura onoraria e altre disposizioni sui giudici di pace, nonché disciplinatransoria relativa ai magistrati onorari in servizio, a norma della legge 28 aprile 2016, n. 57-tel (a 2016. április 28-i 57. sz. törvény alapján a tiszteletbeli bírói testület átfogó reformjáról és a békebírákra vonatkozó más rendelkezésekről, valamint a szolgálatban lévő tiszteletbeli bírásokra vonatkozó átmeneti szabályozásról szóló 116. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet, a GURI 2017. július 31-i 177. száma, 1. o.; a továbbiakban: 116. sz. törvényerejű rendelet) az olasz jogalkotó hatályon kívül helyezte a 12. sz. királyi rendeletnek a jelen ítélet 8–16. pontjában szereplő rendelkezéseit.

- 18 A 116. sz. törvényerejű rendeletnek a 2021. december 30-i legge n. 234 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2022 e bilancio pluriennale per il triennio 2022–2024 (a 2022. költségvetési évre vonatkozó állami költségvetésről és a 2022–2024-es többéves költségvetésről szóló 234. sz. törvény; a GURI 2021. december 31-i 310. száma, 1. o.) által módosított 29. cikke a következőket írja elő:

„1. A jelen felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet hatálybalépésének napján szolgálatban lévő tiszteletbeli bírák [és ügyészek] kérelem alapján a hetvenedik életévük betöltéséig megerősíthetők hivatalukban.

2. A jelen felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet hatálybalépésének napján szolgálatban lévő tiszteletbeli bírák [és ügyészek], amennyiben nem kapják meg a fenti megerősítést, mert nem kérelmezik azt, vagy nem felelnek meg a 3. bekezdés szerinti értékelési eljárás, – fenntartva az elutasításuk lehetőségét – minden olyan szolgálati év után, amelyben legalább 80 napot tárgyaltak, 2500 euró adózás előtti juttatásra, minden olyan szolgálati év után, amelyben 80 napnál kevesebbet tárgyaltak, 1500 euró adózás előtti juttatásra, összesen azonban legfeljebb 50 000 euró adózás előtti juttatásra jogosultak. A hat hónapot meghaladó szolgálati idő az előző időszakra fizetendő díjazás kiszámítása szempontjából egy évnek felel meg. A juttatás elfogadása a korábban betöltött tiszteletbeli tisztségből eredő minden további követelésről való lemondást eredményez.

3. Az 1. bekezdésben említett megerősítés céljából a legfelsőbb igazságszolgáltatási tanács határozatban három külön értékelési eljárást szervez, amelyekre a 2022–2024-es hároméves időszak során évente kerül sor. E rendelkezések azokra a szolgálatban lévő tiszteletbeli bírákra és ügyészekre vonatkoznak, akik a jelen rendelet hatálybalépésének időpontjában:

- a) több mint 16 év szolgálati idővel;
- b) 12 és 16 év közötti szolgálati idővel;
- c) kevesebb mint 12 év szolgálati idővel rendelkeznek.

[...]

(5) A 3. bekezdésben foglalt értékelési eljárásokon való részvétel iránti kérelem magában foglalja a korábbi tiszteletbeli tisztség gyakorlásából eredő bármilyen további követelésről való lemondást, a 2. bekezdés szerinti juttatáshoz való jog sérelme nélkül a megerősítés elmaradása esetén.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 19 AV, BT, CV és DW olasz tiszteletbeli bírák vagy ügyészek. A bírák és ügyészek e csoportja olyan jogászokból áll, akik a fő szakmai tevékenységükön kívül, elméletileg korlátozott ideig igazságszolgáltatási feladatokat látnak el, és akik nem tagjai a bírói és ügyészi karnak. Az alapeljárás felperesei különösen a *procuratore onorario aggiunto* (tiszteletbeli ügyészhelyettes) és a *giudice onorario* (tiszteletbeli bíró) feladatait látják el.

- 20 Ez utóbbiak, noha feladataikat több mint tizenhat éve gyakorolták, 2016. március 23-i keresetükben – az alapeljárásban elsőfokú bírósággént eljáró – Tribunale amministrativo regionale per il Laziohoz (Lazio tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) fordultak, többek között a rendes bírakkal és ügyészekkel azonos gazdasági és jogi bánásmód számukra történő elismerése iránt.
- 21 Mivel e keresetet e bíróság 2021. szeptember 1-jei ítéletével elutasította, az alapeljárás felperesei azzal szemben fellebbezést nyújtottak be a Consiglio di Statohoz (államtanács, Olaszország), a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat egyrészt arra, hogy a rendes bírakra és ügyészekre alkalmazandó szabályozás nem ültethető át automatikusan a tiszteletbeli bírakra és ügyészekre, a 12. sz. királyi rendeletnek a feladatokat, az alkalmazási feltételeket, valamint az e bírák, illetve ügyészek és a közigazgatás közötti jogviszony típusát jellemző releváns rendelkezéseiből eredő különbségek miatt.
- 23 Közelebbről, a tiszteletbeli bírák és ügyészek helyzete számos lényeges elemben különbözik a rendes bírák és ügyészek helyzetétől, így a felvételük módja, az igazságszolgáltatási tevékenységük nem kizárólagos és nem folyamatos jellege, a tevékenységek összeegyeztethetlenségének rendszere, a munkaviszony időtartama, az igazságszolgáltatási tevékenységük korlátai, díjazásuk és társadalombiztosítási rendszerük, valamint a közigazgatással fennálló kapcsolatuk jellege tekintetében.
- 24 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy a tiszteletbeli bírák és ügyészek valós és tényleges szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek se nem pusztán kiegészítőek, se nem járulékosak, és amelyekért díjazás jellegű juttatásban részesülnek, így a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a „határozott időre alkalmazott munkavállalónak” a keretmegállapodás 2. szakaszának 1. pontja értelmében vett fogalmába tartoznak.
- 25 E tekintetben e bíróság kétségeit fejezi ki az alapügyben szóban forgó, a tiszteletbeli bírakra és ügyészekre alkalmazandó szabályozásnak az uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően, mivel először is e rendszer megfosztja e bírákat és ügyészeket a fizetett szabadsághoz való jog, valamint a szociális védelem bármely formája igénybevételének lehetőségétől.
- 26 Másodszor e bíróság azt a kérdést veti fel, hogy e szabályozás összeegyeztethető-e az uniós joggal, mivel a 12. sz. királyi rendelet 42 quinquies cikkétől eltérő különböző nemzeti jogalkotási aktusok lehetővé tették a tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonyának egymást követő megújítását, és ezáltal a munkaviszonyuk időtartamának meghosszabbítását. A kérdést előterjesztő bíróság különösen arra keresi a választ, hogy az olasz jogalkotó által e bírák és ügyészek munkaviszonya egymást követő megújításának igazolása érdekében hivatkozott indokok, vagyis többek között annak szükségessége, hogy megvárják a tiszteletbeli bírói és ügyészi kar strukturális reformját, és hogy időközben biztosítani kell az igazságszolgáltatás működésének folytonosságát, a keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának a) alpontja értelmében vett objektív okoknak minősíthetők-e. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést is felveti, hogy célszerű-e figyelembe venni az érintettek számára előnyös azon kompenzációs hatásokat, amelyek a 12. sz. királyi rendelet 42 quinquies cikkében előírt szabálytól való eltérésekből erednek, mivel ezen eltéréseknek köszönhetően a tiszteletbeli bírákat és ügyészeket szinte automatikusan meghosszabbították a szolgálatuk során.

27 E körülmények között határozott úgy a Consiglio di Stato (államtanács), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a 2003/88 irányelv 7. cikkét és [...] a keretmegállapodás 4. szakaszát, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a tiszteletbeli bírák és az ügyészhelyettesek javára egyáltalán nem rendelkezik ítélezési szünet idejére járó juttatás kifizetéséről, valamint a munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedésekkel szembeni kötelező szociális védelemről és biztosításról?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [...] keretmegállapodás 5. szakaszát, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek alapján a tiszteletbeli bírák közigazgatási szervnél fennálló munkaviszony helyett szolgálati jogviszonyként minősíthető határozott idejű munkaviszonya – amely eredeti kinevezési okmányon és egyetlen későbbi megerősítésen alapuló szabályozás hatálya alá tartozik – állami szintű jogszabályokban foglalt különféle meghosszabbítások tárgyává válhat, mivel nem léteznek hatékony és visszatartó erejű szankciók, és az említett jogviszonyokat nem lehet valamely közigazgatási szervnél történő határozatlan idejű munkavégzésre vonatkozó szerződésekkel átalakítani olyan ténybeli helyzetben, amely a címzetek jogi helyzetében kedvező kompenzációs joghatásokat válthatott ki, mivel szolgálati jogviszonyukat további időre és lényegében automatikusan meghosszabbították?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

- 28 Az olasz kormány szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatatlanok.
- 29 Az első kérdést illetően e kormány hangsúlyozza, hogy a Consiglio di Stato (államtanács) az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban jelzi, hogy a rendes bírák, illetve ügyészek és a tiszteletbeli bírák, illetve ügyészek közötti, a fizetett szabadsághoz való jogot, valamint a munkahelyi balesetekre és foglalkozási megbetegedésekre vonatkozó kötelező szociális védelmi és biztosítási rendszerhez való jogot illetően alkalmazott eltérő bánásmódot a 116. sz. törvényerejű rendelet hatálybalépését követően megszüntették, és előfordulhat, hogy teljesülnek azok a feltételek, amelyek alapján e törvényerejű rendeletet analógia útján alkalmazni kell az alapeljárás tárgyát képező jogviszonyokra.
- 30 Így e bíróságnak, mielőtt előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz, alaposabban meg kellett volna vizsgálnia a 116. sz. törvényerejű rendelet alapeljárásban való, analógia útján történő alkalmazásának lehetőségét. E lehetséges alkalmazhatóság pusztá említése ugyanis nem teszi lehetővé annak megértését, hogy az említett bíróság szerint milyen kapcsolat áll fenn a hivatkozott uniós jogi rendelkezések és a releváns olasz jogi rendelkezések között.
- 31 A második kérdést illetően az olasz kormány úgy véli, hogy a tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonyának a 116. sz. törvényerejű rendelet 29. cikkének módosításából eredő megszilárdítását a kérdést előterjesztő bíróságnak figyelembe kellett volna vennie a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság elé terjesztése előtt. E megszilárdítás összeegyeztethetővé teszi a tiszteletbeli bírákra és ügyészekre vonatkozó olasz szabályozást a keretmegállapodás 4. és 5. szakaszával, ami a második kérdésnek hipotetikus jelleget kölcsönöz.

- 32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a jogvitában eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét a határozatának meghozatala szempontjából, mind pedig az általa a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját, amelyet vélelmezni kell. Ennélfogva, amikor az előterjesztett kérdés az uniós jog valamely szabályának értelmezésére vagy érvényességére vonatkozik, a Bíróság főszabály szerint köteles a kérelmet elbírálni, kivéve ha a kért értelmezés nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az említett kérdésre hasznos választ adhasson (2023. április 27-i AxFina Hungary ítélet, C-705/21, EU:C:2023:352, 27. pont).
- 33 Ezenkívül a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti egyértelmű feladatmegosztáson alapuló EUMSZ 267. cikkben előírt eljárás keretében kizárólag a nemzeti bíróság rendelkezik hatáskörrel a nemzeti jogi rendelkezések értelmezésére és alkalmazására, míg a Bíróság a nemzeti bíróság által rendelkezésére bocsátott tények alapján kizárólag az uniós jogi rendelkezés értelmezéséről vagy érvényességéről foglalhat állást (2023. április 27-i AxFina Hungary ítélet, C-705/21, EU:C:2023:352, 28. pont).
- 34 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság egyértelműen ismertette azt a ténybeli és jogi hátteret, amelybe az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések illeszkednek egy olyan jogvita keretében, amely nem tűnik hipotetikusnak vagy fiktívnek. Ezenkívül kifejezetten rámutatott, hogy a 116. sz. törvényerejű rendelet az időbeli hatálya miatt nem alkalmazható az alapeljárásra.
- 35 Egyébiránt a jelen ítélet 32. és 33. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem a Bíróság feladata annak megítélése, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak, amely ismertette az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések hasznos megválaszolásához szükséges ténybeli és jogi körülményeket, alaposabban kellett volna-e elemeznie a saját felelősségére meghatározott nemzeti jogi hátteret, mielőtt a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a Bírósághoz fordult.
- 36 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az ügy érdeméről

Az első kérdésről

- 37 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/88 irányelv 7. cikkét és a keretmegállapodás 4. szakaszát úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely – a rendes bírák és ügyészek vonatkozásában előírtakkal ellentétben – a tiszteletbeli bírák és ügyészek tekintetében kizárja az ítélkezési szünet idejére járó juttatáshoz való jogot, valamint a munkahelyi balesetekre és foglalkozási megbetegedésekre vonatkozó kötelező szociális védelemre és biztosításra való jogosultságot.
- 38 Emlékeztetni kell arra, hogy a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontja tiltja, hogy a foglalkoztatási feltételek szempontjából a határozott időre alkalmazott munkavállalók kedvezőtlenebb bánásmódban részesüljenek, mint a velük összehasonlítható, határozatlan időre alkalmazott munkavállalók, csupán azért, mert határozott

idejű munkaszerződéssel rendelkeznek, kivéve, ha az eltérő bánásmód objektív okokkal igazolható (2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 32. pont).

- 39 Először is meg kell állapítani, hogy a Bíróság már kimondta, hogy a „határozott időre alkalmazott munkavállaló[nak]” a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 2. szakaszának 1. pontjában szereplő fogalmát úgy kell értelmezni, mint amely magában foglalja azt a korlátozott időszakra kinevezett békebírót, aki feladatkörében olyan nem pusztán kiegészítő és járulékos, hanem valóságos és tényleges munkát végez, amelyért díjazás jellegű juttatásokban részesül (2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 30. pont).
- 40 Mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a békebírák az olasz bírói karhoz tartozó „tiszteletbeli” bírák, ez az ítélkezési gyakorlat az alapügyben szóban forgó bírákra és ügyészekre is alkalmazható. E bírák és ügyészek tehát főszabály szerint a „határozott időre alkalmazott munkavállalóknak” a keretmegállapodás 2. szakaszának 1. pontjában szereplő fogalma alá tartozhatnak, feltéve hogy nem pusztán kiegészítő és járulékos, hanem valóságos és tényleges munkát végeznek, amelyért díjazás jellegű juttatásokban részesülnek, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.
- 41 Másodszor, e keretmegállapodás 4. szakasza értelmében vett „foglalkoztatási feltételek” fogalmát illetően a Bíróság már megállapította, hogy e feltételek magukban foglalják a díjazásokra, valamint a munkaviszonytól függő nyugellátásokra vonatkozó feltételeket, a törvényen alapuló társadalombiztosítási rendszerből folyósított nyugellátásokra vonatkozó feltételek kivételével. A Bíróság azt is megállapította, hogy annak meghatározásához, hogy valamely intézkedés e fogalom körébe tartozik-e, a döntő feltétel pontosan a foglalkoztatásra vonatkozó kritérium, azaz a munkavállaló és munkáltatója között fennálló munkaviszony (lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Vega González ítélet, C-158/16, EU:C:2017:1014, 30. pont; 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C 236/20, EU:C:2022:263, 30. pont).
- 42 Következésképpen a rendes bírákéhoz és ügyészekéhez hasonló, a munkahelyi balesetekre és foglalkozási megbetegedésekre kiterjedő kötelező szociális védelmi és biztosítási rendszer, amennyiben az e bírák és ügyészek munkaviszonyától függ, a „foglalkoztatási feltételnek” a keretmegállapodás 4. szakasza értelmében vett fogalma alá tartozhat, amelynek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 43 Ezenkívül a rendes bírákat illetőhöz hasonló, az ítélkezési szünet idejére járó juttatás kifizetését illetően emlékeztetni kell arra, hogy e keretmegállapodás 4. szakaszában szereplő „foglalkoztatási feltételek” magukban foglalják a fizetett éves szabadsághoz való jogot (lásd ebben az értelemben: 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 38. pont).
- 44 Harmadszor emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve – amelynek a keretmegállapodás 4. szakasza 1. pontja egy különös kifejeződését képezi – megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy a különböző helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, hacsak ez a bánásmód objektív módon nem igazolható (2020. július 16-i Governo della Repubblica italiana [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-658/18, EU:C:2020:572, 141. pont).

- 45 Annak értékelésekor, hogy az érintettek a keretmegállapodás értelmében vett azonos vagy hasonló munkát végeznek-e, e keretmegállapodás 3. szakasza 2. pontjának és 4. szakasza 1. pontjának megfelelően azt kell vizsgálni, hogy bizonyos tényezők – mint például a munka jellege, a képzési feltételek és a munkafeltételek – összessége alapján lehet-e úgy tekinteni, hogy e személyek összehasonlítható helyzetben vannak (2020. július 16-i *Governo della Repubblica italiana* [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-658/18, EU:C:2020:572, 143. pont).
- 46 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság egyrészt utal a szóban forgó bírákra és ügyészekre alkalmazandó jogi és gazdasági rendszerek közötti számos különbségre, és hangsúlyozza különösen a tiszteletbeli bírák és ügyészek kinevezésének módjait, a munkaviszonyuk elméletileg ideiglenes időtartamát, az e bírák és ügyészek által kezelhető ügyek típusát, valamint sajátos díjazásukat.
- 47 Másrészt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a tiszteletbeli bírák, illetve ügyészek és a rendes bírák, illetve ügyészek azonos kötelezettségekkel és felelősséggel rendelkeznek, és azonos ellenőrzések vonatkoznak rájuk. Ezenkívül nem vitatott, hogy a tiszteletbeli bírák és ügyészek igazságszolgáltatási tevékenységet folytatnak.
- 48 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság feladata – amely bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a tények értékelésére – annak meghatározása, hogy az alapeljárás felpereseihez hasonló tiszteletbeli bírák és ügyészek a rendes bírakkal és ügyészekkel összehasonlítható helyzetben vannak-e (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i *Governo della Repubblica italiana* [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-658/18, EU:C:2020:572, 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az alapeljárás felperesei által hivatkozott, a rendes bírák, illetve ügyészek és a tiszteletbeli bírák, illetve ügyészek közötti eltérő bánásmód abban áll, hogy azon rendes bírákhoz és ügyészekhez képest, akik a tiszteletbeli bírákéhoz és ügyészekéhez hasonló feladatokat látnak el, ez utóbbiakat megfosztják az ítélkezési szünet idejére járó bármilyen juttatástól, valamint a kötelező szociális védelem és a biztosítás kedvezményétől.
- 50 Amennyiben megállapítást nyer, hogy az alapeljárás felpereseihez hasonló tiszteletbeli bírák és ügyészek a rendes bírakkal és ügyészekkel összehasonlítható helyzetben vannak, meg kell vizsgálni, hogy fennállnak-e az ilyen eltérő bánásmódot igazoló objektív okok.
- 51 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ezt az egyenlőtlen bánásmódot a szóban forgó foglalkoztatási feltételt jellemző, pontosan meghatározott és konkrét tényezők meglétének kell igazolnia, abban az egyedi kontextusban, amelyben az felmerül, objektív és átlátható szempontokon alapulva, annak megvizsgálása érdekében, hogy ezen egyenlőtlenség valós igényeknek felel-e meg, alkalmas-e a kitűzött cél elérésére, és ahhoz szükséges-e. Az említett tényezők eredhetnek például azon feladatok különös jellegéből vagy sajátos jellemzőiből, amelyek ellátására a határozott időre szóló szerződéseket kötöttek, illetve – adott esetben – a valamely tagállam által elérni kívánt jogszerű szociálpolitikai célból (2022. április 7-i *Ministero della Giustizia és társai* [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 52 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy először is a tiszteletbeli bírák, illetve ügyészek és a rendes bírák, illetve ügyészek közötti szakmai tapasztalatbeli különbségek tükrözésére irányuló, olasz jogalkotó által elérni kívánt célkitűzések a keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontja és/vagy 4. pontja szerinti „objektív oknak” tekinthetők, amennyiben azok valós igényeknek felelnek

- meg, alkalmasak a kitűzött cél elérésére és ahhoz szükségesek. Másodszor, a Bíróság megállapította, hogy a tiszteletbeli bírák, illetve ügyészek és a rendes bírák, illetve ügyészek toborzására irányuló eljárások közötti különbségek, és különösen a nemzeti jogrendben, konkrétan pedig az olasz alkotmány 106. cikkének (1) bekezdésében a kifejezetten a rendes bírák toborzása céljából kialakított versenyvizsgáknak tulajdonított különös jelentőség az utóbbiak felelősségi körébe tartozó feladatok különös jellegére és az e feladatok teljesítése céljából megkövetelt eltérő szintű képezésekre utal (lásd analógia útján: 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 45. és 46. pont).
- 53 E körülmények között a bírói hivatal betöltése céljából kifejezetten a rendes bírák vonatkozásában kialakított – és a tiszteletbeli bírák kinevezésével összefüggésben nem alkalmazandó – eredeti versenyvizsga megléte alapján kizárható, hogy a tiszteletbeli bírák teljes mértékben rendelkezzenek a rendes bírák jogaival (lásd analógia útján: 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 47. pont).
- 54 Mindazonáltal, bár bizonyos eltérő bánásmódot igazolhatnak a rendes bírák és ügyészek esetében szükséges képezések, valamint a felelősségi körükbe tartozó feladatok jellege közötti különbségek, a keretmegállapodás 4. szakaszára tekintettel nem engedhető meg a tiszteletbeli bíráknak és ügyészeknek a fizetett szabadsághoz való jogból, valamint a társadalombiztosítási és szociális védelem valamennyi formájából való kizárása (lásd analógia útján: 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 53. pont).
- 55 Ami különösen a szabadsághoz való jogot illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/88 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően „[a] tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót legalább négy hét fizetett éves szabadság illessen meg”.
- 56 Egyébiránt a 2003/88 irányelv szövegéből, valamint a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy jóllehet a tagállamoknak kell meghatározniuk a fizetett éves szabadsághoz való jog gyakorlásának és érvényesítésének feltételeit, tartózkodniuk kell attól, hogy e jog keletkezését, amely közvetlenül ezen irányelvből következik, bármely feltételnek alá vessék (2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 57 Végül emlékeztetni kell arra, hogy a keretmegállapodás 4. szakaszának 2. pontja értelmében adott esetben az időarányosság elvét (*pro rata temporis*) kell alkalmazni.
- 58 E körülmények között nem állapítható meg, hogy a jelen ítélet 49. pontjában említett eltérő bánásmód valós szükségletnek felel meg, alkalmas az elérni kívánt cél elérésére, és e célból szükséges, amelynek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 59 E megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/88 irányelv 7. cikkét és a keretmegállapodás 4. szakaszát úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a rendes bírák és ügyészek tekintetében előírtakkal ellentétben a hasonló helyzetben lévő tiszteletbeli bírák és ügyészek esetében kizárja az ítélkezési szünet idejére járó juttatáshoz, valamint a munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedésekkel szembeni kötelező szociális és biztosítási védelem kedvezményéhez való jogot.

A második kérdésről

- 60 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a keretmegállapodás 5. szakaszát úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonya egymást követően meghosszabbítható anélkül, hogy e meghosszabbítások visszaélésszerű alkalmazásának korlátozása érdekében hatékony és visszatartó erejű szankciókat vagy e bírák és ügyészek munkaviszonyának határozatlan idejű munkaviszonnyá alakítását írják elő.
- 61 A keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontja az egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések vagy munkaviszonyok visszaélésszerű alkalmazásának megakadályozása érdekében kötelezi a tagállamokat az e szakaszban felsorolt egy vagy több intézkedés tényleges és kötelező elfogadására, ha belső joguk nem tartalmaz az ilyen visszaélés megakadályozását szolgáló megfelelő jogi intézkedést. Az e szakasz 1. pontjának a)–c) alpontjában így felsorolt, szám szerint három intézkedés az ilyen munkaszerződések vagy munkaviszonyok megújítását alátámasztó objektív okokra, ezen egymást követő munkaszerződések vagy munkaviszonyok maximális teljes időtartamára, illetőleg azok megújításának számára vonatkozik (2014. november 26-i Mascolo és társai ítélet, C-22/13, C-61/13–C-63/13 és C-418/13, EU:C:2014:2401, 74. pont).
- 62 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint bár a tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a visszaélések megelőzésére irányuló intézkedéseket illetően e megújítások tekintetében, nem veszélyeztethetik a keretmegállapodás célját vagy hatékony érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai [Az olasz békebírák jogállása] ítélet, C-236/20, EU:C:2022:263, 58. pont).
- 63 Közelebbről, az „objektív okoknak” a keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának a) alpontja szerinti fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az valamely tevékenységet jellemző meghatározott és konkrét, és ebből következően olyan körülményeket jelent, amelyek ebben az egyedi összefüggésben alkalmasak az egymást követő, határozott idejű munkaszerződések alkalmazásának indokolására. E körülmények különösen azon feladatok egyedi jellegéből és sajátos jellemzőiből adódhatnak, amelyek elvégzésére e szerződéseket megkötötték, vagy adott esetben a tagállam szociálpolitikája valamely céljának megvalósítására irányuló jogos törekvésből (2014. november 26-i Mascolo és társai ítélet, C-22/13, C-61/13–C-63/13 és C-418/13, EU:C:2014:2401, 87. pont).
- 64 Ebben az összefüggésben a keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának a) alpontja értelmében nem igazolt a határozott időre szóló munkaszerződések vagy munkaviszonyok olyan szükségletek kielégítése céljából történő megújítása, amelyek valójában nem átmenetiek, hanem éppen ellenkezőleg, állandóak és tartósak. A határozott időre szóló munkaszerződések vagy munkaviszonyok ilyen alkalmazása ugyanis közvetlenül ellentmond az említett keretmegállapodás alapját képező azon előfeltevésnek, amely szerint a munkaviszonyok általános formája a határozatlan idejű munkaszerződés, még ha a határozott idejű munkaszerződések bizonyos ágazatok, foglalkozások és tevékenységek foglalkoztatási sajátosságai is (2014. november 26-i Mascolo és társai ítélet, C-22/13, C-61/13–C-63/13 és C-418/13, EU:C:2014:2401, 100. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 65 A keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontja a) alpontjának tiszteletben tartása tehát megköveteli annak konkrét vizsgálatát, hogy az egymást követő, határozott időre szóló munkaszerződések vagy munkaviszonyok megújítása időszakos igények kielégítését célozza-e, és hogy valamely nemzeti rendelkezést valójában nem a munkáltató személyzet iránti állandó és tartós igényeinek

kielégítése céljából alkalmazzák-e (lásd ebben az értelemben: 2014. november 26-i Mascolo és társai ítélet, C-22/13, C-61/13–C-63/13 és C-418/13, EU:C:2014:2401, 101. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 66 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az olasz szabályozás által a 12. sz. királyi rendelet 42 quinquies cikkében rögzített azon szabálytól való eltérések, amely szerint a tiszteletbeli bírót és ügyészt hároméves időtartamra nevezik ki, és munkaviszonya csak egyszer hosszabbítható meg, lehetővé tették az alapeljárás felperesei munkaviszonyának többszöri meghosszabbítását. Egyébiránt a Bíróság rendelkezésére álló információkból nem tűnik ki, hogy e szabályozás a keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontja értelmében vett „megfelelő jogi intézkedéseket” írt volna elő, amelyek célja az egymást követő, határozott ideig tartó munkaszerződések vagy munkaviszonyok alkalmazásából származó visszaélések megakadályozása, vagy az alapeljárás felpereseihez hasonló tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonya határozatlan idejű munkaviszonnyá alakításának lehetősége.
- 67 Az olasz kormány szerint ezeket az eltéréseket a tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonya megújításának igazolása céljából a keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának a) alpontja értelmében vett „objektív okokként” vezették be. E megújításokra ugyanis a tiszteletbeli bírói és ügyészi kar strukturális reformjára várva volt szükség, amelyre csak 2021-ben került sor, az igazságszolgáltatás folytonosságának biztosítása érdekében.
- 68 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy kétségtelen, hogy az igazságszolgáltatás folytonossága az Olasz Köztársaság által kitűzött olyan jogszerű célnak minősülhet, amely igazolja a tiszteletbeli bírák és ügyészek bizonyos munkaviszonyainak megújítását.
- 69 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy az alapeljárás felpereseinek – akik 1995-től léptek szolgálatba – munkaviszonyát számos alkalommal megújították, és az olasz jogalkotó csak 2021-ben, a 116. sz. törvényerejű rendelet felülvizsgálatát követően vezetett be olyan mechanizmust, amely lehetővé teszi a tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonyának stabilizálását.
- 70 E körülmények között – a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálatára is figyelemmel – megállapítható, hogy az alapeljárás felperesei munkaviszonyának meghosszabbítását – a számukra tekintettel – vélhetően nem átmeneti jellegű szükségletek kielégítésére használták, például a peres eljárások hirtelen és előre nem látható növekedése miatt, hanem az olasz igazságszolgáltatási rendszer állandó és tartós szükségleteinek orvoslása érdekében.
- 71 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy az egymást követő, határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok visszaélésszerű alkalmazásának megelőzésére és adott esetben szankcionálására alkalmas szankciók hiányában a Bíróság a 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai (Az olasz békebírák jogállása) ítéletben (C-236/20, EU:C:2022:263) a tiszteletbeli bírákra alkalmazandó szabályozásra vonatkozóan, bár eltér a 12. sz. királyi rendeletből következőtől, úgy ítélte meg, hogy a keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a munkaviszony legfeljebb három egymást követő alkalommal, egyenként négy évre, összesen legfeljebb tizenhat év időtartamra hosszabbítható meg, és amely szabályozás a munkaviszonyok visszaélésszerű megújítása hatékony és visszatartó erejű szankcionálásának lehetőségét nem biztosítja.

- 72 Következésképpen – az alapügyben szóban forgó ténybeli körülményeknek a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő értékelésére is figyelemmel – meg kell állapítani, hogy az alapügy tárgyát képező szabályozást nem igazolja a keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának a) alpontja értelmében vett olyan „objektív ok”, amely lehetővé teszi az egymást követő, határozott ideig tartó munkaviszonyok alkalmazásából származó visszaélések megakadályozását.
- 73 E tekintetben nem releváns az az érv, amely szerint az alapügyben szereplő tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonyának megújítása állítólagosan pozitív hatásokkal jár, mivel az ilyen hatások nem minősülnek olyan körülményeknek, amelyek a keretmegállapodásnak a jelen ítélet 63. pontjában említett ítélkezési gyakorlat által értelmezett 5. szakasza 1. pontjának a) alpontja értelmében vett „objektív oknak” minősíthetők.
- 74 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonya egymást követően meghosszabbítható anélkül, hogy e meghosszabbítások visszaélésszerű alkalmazásának korlátozása érdekében hatékony és visszatartó erejű szankciókat vagy e bírák és ügyészek munkaviszonyának határozatlan idejű munkaviszonnyá alakítását írják elő.

A költségekről

- 75 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkét és az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonnyal kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletében szereplő, 1999. március 18-án megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonnyal szóló keretmegállapodás 4. szakaszát**

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a rendes bírák és ügyészek tekintetében előírtakkal ellentétben a hasonló helyzetben lévő tiszteletbeli bírák és ügyészek esetében kizárja az ítélkezési szünet idejére járó juttatáshoz, valamint a munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedésekkel szembeni kötelező szociális és biztosítási védelem kedvezményéhez való jogot.

- 2) Az 1999/70 irányelv mellékletében szereplő, 1999. március 18-án megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonnyal keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontját**

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a tiszteletbeli bírák és ügyészek munkaviszonya egymást követően meghosszabbítható anélkül, hogy e meghosszabbítások visszaélészerű alkalmazásának korlátozása érdekében hatékony és visszatartó erejű szankciókat vagy e bírák és ügyészek munkaviszonyának határozatlan idejű munkaviszonnyá alakítását írnák elő.

Aláírások